

Propozycja ćwiczenia związanego z kształtowaniem postaw prospołecznych i obywatelskich wśród uczniów na różnych etapach edukacyjnych

Opracowanie: Urszula Małek

[2] Temat: Solidarność. Co oznacza w praktyce?

Streszczenie, czyli o czym jest to ćwiczenie.

Na podstawie mapy myśli uczniowie wyjaśniają pojęcie „solidarność” i zastanawiają się w jaki sposób można być dzisiaj solidarnym. Aktywność opiera się na wykorzystaniu zasobów internetowych, kiedy nie masz takich możliwości w czasie przeprowadzania ćwiczenia skopiuj potrzebne materiały i pamiętaj o podaniu ich źródeł, kiedy będziesz pracować z uczniami.

Cele:

- poznanie pojęcia solidarność
- kształtowanie postaw solidarnych

Cele sformułowane w języku ucznia:

- dowiesz się dlaczego solidarność jest tak ważna w naszym życiu

NaCoBeZu (kryteria realizacji celów)

Po zajęciach będziesz umiał/umiała:

- wyjaśnić pojęcie solidarność
- podać przykłady postaw solidarnych w historii i współcześnie
- rozróżnić postawy/zachowania solidarne od tych, które nimi nie są
- zastosować mapę myśli do wyjaśniania i analizowania pojęć
- brać udział w dyskusji i podawać argumenty w obronie swojego stanowiska, a także umieć przyjmować argumenty innej strony

Formy pracy:

- praca w parach
- burza mózgów
- praca w grupach
- mapa myśli
- dyskusja za i przeciw

Materiały dydaktyczne

- Materiał pomocniczy nr 1 Mapa myśli
- Materiał pomocniczy nr 2 Źródła wykorzystane do przygotowania ćwiczenia

Opis aktywności

1. Rozpocznij ćwiczenie od wywieszenia lub prezentacji logo „Solidarność”, a następnie rozdaj uczniom karteczki i poproś, aby przez dwie minuty porozmawiali w parach na temat skojarzeń dotyczących zaprezentowanego symbolu. Po upływie wyznaczonego czasu zbierz odpowiedzi stosując burzę mózgów. Pamiętaj, aby przed rozpoczęciem aktywności przypomnieć jej zasady. W podsumowaniu wyjaśnij pojęcie i możesz również przypomnieć pochodzenie logo „Solidarność” oraz podać jego autora Jerzego Janiszewskiego. Źródła na ten temat znajdziesz w materiale nr 2.
2. Podaj cele aktywności i podziel uczniów na grupy. Następnie – kiedy jest taka potrzeba – wyjaśnij w jaki sposób tworzy się mapę myśli i rozdaj materiał pomocniczy nr 1. Wyznacz czas pracy grupom, a

po jego zakończeniu poproś o przedstawienie przygotowanych map poszczególne zespoły. Prezentację możesz przeprowadzić na trzy sposoby:

- **sposób 1** – po rozwieszeniu map kolejno zespoły będą odpowiadały na pytania: Co to jest solidarność? Co można przeciwstawić solidarności? Jakie cechy ma człowiek solidarny? Jakie są przykłady ludzi solidarnych w historii? Jakie są przykłady ludzi solidarnych współcześnie? Kiedy Ty możesz być solidarny z innymi?
- **sposób 2** – po rozwieszeniu map każda z grup będzie zapoznawać uczestników zajęć z całością przygotowanej pracy; po zakończeniu wszystkich prezentacji można zadawać zespołom pytania
- **sposób 3** – po rozwieszeniu map uczniowie mają czas na zapoznanie się z ich treścią, a następnie odpowiadają na pytania: Co było łatwe, a co było trudne w czasie pracy?; tym razem również można zarezerwować czas na ewentualne pytania.

W czasie podsumowania pracy zespołów należy szczególną uwagę zwrócić na to, w jaki sposób uczniowie rozumieją swoją postawę bycia solidarnym. Ponieważ niektóre wskazane przez uczniów zachowania mogą nie być takimi.

3. Podziel uczestników na dwa zespoły, wybierz moderatora – przy czym moderatorem może być nauczyciel - i wyjaśnij zasady dyskusji za i przeciw. Pamiętaj, że w przypadku tej aktywności jedna z grup będzie szukać argumentów na poparcie, a druga na zaprzeczenie postawionej tezy, czyli odpowiedzi na pytanie. Następnie napisz pytanie na tablicy „Czy tzw. dawanie odpisywać na sprawdzianie jest postawą solidarną?”.
4. W podsumowaniu dyskusji i zajęć nauczyciel musi jednoznacznie wskazać, że postawa, nad którą dyskutowaliśmy nie jest postawą solidarną. I podać, że byłaby ona wówczas, kiedy nie dalibyśmy odpisać koledze, czy koleżance na sprawdzianie, ale wspólnie przygotowali się do niego. Ponadto raz jeszcze należy wrócić do tych elementów mapy myśli, które pokazywały deklarowane postawy solidarne uczniów i poprosić ich o odpowiedź na pytanie: Co nauczyłem się w czasie ćwiczeń? lub O czym warto pamiętać w przyszłości na podstawie dzisiejszych ćwiczeń?

Materiał pomocniczy nr 1

Mapa myśli

Waszym zadaniem jest przygotowanie mapy myśli, w taki sposób, aby znalazły się w niej następujące elementy:

- 1) słowo „solidarność”; może być ono w centrum mapy
- 2) odpowiedzi na pytania:
 - Co to jest solidarność?
 - Co można przeciwstawić solidarności?
 - Jakie cechy ma człowiek solidarny?
 - Jakie znasz przykłady postaw ludzi solidarnych z historii, a jakie z współczesności?
 - Kiedy Ty możesz być solidarny z innymi?

Skorzystajcie z linków zamieszczonych poniżej kiedy chcecie jeszcze raz przypomnieć sobie:

- pojęcie „solidarność ” Pojęcie solidarność, [w:] Solidarność społeczna Iwona Kochman, Wokół debat tischnerowskich – Tischner debates online, <http://erazm.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2009/12/Solidarnosc-spoeczna.pdf> [dostęp: 12.12.2014]

Propozycja ćwiczenia związanego z kształtowaniem postaw prospołecznych i obywatelskich wśród uczniów na różnych etapach edukacyjnych

Opracowanie: Urszula Małek

- przygotowanie mapy myśli „Samouczek CEO „Mapa myśli”; Przewodnik dotyczący tworzenia i zastosowania map myśli http://samuczki.ceo.org.pl/upload/pdf/mapy_mysli.pdf [dostęp: 12.12.2014]

Kryteria wykonania zadania:

- 1) Czy zadanie jest w formie mapy myśli?
- 2) Czy na mapie myśli znajduje się pojęcie solidarność?
- 3) Czy jest pojęcie przeciwstawne do solidarności?
- 4) Czy są przynajmniej dwie cechy człowieka solidarnego?
- 5) Czy są podane przynajmniej dwie postacie, które w historii zapisały się jako ludzie solidarni? Kiedy masz trudność ze wskazaniem konkretnych osób podaj przykłady ich postaw, zachowań.
- 6) Czy są podane przynajmniej dwie postacie, które współcześnie są ludźmi solidarnymi? Kiedy masz trudność ze wskazaniem konkretnych osób podaj przykłady ich postaw, zachowań.
- 7) Czy są podane przynajmniej dwie sytuacje, kiedy możesz być solidarny z innymi?

Materiał pomocniczy nr 2

Źródła wykorzystane do przygotowania ćwiczenia

- Dyskusja za i przeciw, materiał CEO <http://www.ceo.org.pl/pl/sejmmlodziezy/news/dyskusja-za-i-przeciw> [dostęp: 12.12.2014]
- Logo „NSZZ Solidarność”; historia symbolu i wzór <http://www.solidarnosc.org.pl/o-nszz-solidarnosc/o-nszz-solidarnosc/logo> [dostęp: 12.12.2014]
- Pojęcie solidarność, [w:] Solidarność społeczna Iwona Kochman, Wokół debat tischnerowskich – Tischner debates online, <http://erazm.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2009/12/Solidarnosc-spoeczna.pdf> [dostęp: 12.12.2014]
- Samouczek CEO „Mapa myśli”; Przewodnik dotyczący tworzenia i zastosowania map myśli http://samuczki.ceo.org.pl/upload/pdf/mapy_mysli.pdf [dostęp: 12.12.2014]